

Raport
z przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania
projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie indywidualnego
obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego
nauczania dzieci i młodzieży

1. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania

Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży został przekazany do zaopiniowania przez związki zawodowe w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1881) i partnerów społecznych, tj. przez:

- 1) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 2) Forum Związków Zawodowych;
- 3) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”;
- 4) Wolny Związek Zawodowy „Solidarność – Oświata”;
- 5) Związek Nauczycielstwa Polskiego;
- 6) Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”;
- 7) Sekcję Oświaty KNSZZ „Solidarność 80”;
- 8) Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80” Komisję Krajową;
- 9) Komisję Krajową NSZZ „Solidarność 80”;
- 10) Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych Lewiatan;
- 11) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 12) Business Centre Club;
- 13) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej;
- 14) Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych;
- 15) Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej;
- 16) Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski;
- 17) Przewodniczącego Rady Krajowej – Alians Ewangeliczny;
- 18) Polską Radę Ekumeniczną;
- 19) Przewodniczącego Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych;
- 20) Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
- 21) Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Ukrytymi Niepełnosprawnościami im. H. Aspergera;
- 22) Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji;
- 23) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
- 24) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Niepublicznych Szkół Artystycznych;
- 25) Unię Metropolii Polskich;
- 26) Unię Miasteczek Polskich;
- 27) Związek Gmin Wiejskich RP;
- 28) Związek Miast Polskich;
- 29) Związek Powiatów Polskich;
- 30) Fundację „Promyk Słońca”;
- 31) Fundację SYNAPSIS;
- 32) Radę ds. Szkolnictwa Artystycznego;
- 33) Radę Szkół Katolickich;
- 34) Polski Związek Głuchych Zarząd Główny;
- 35) Polski Związek Niewidomych - Zarząd Główny;

- 36) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną;
- 37) Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomych;
- 38) Polskie Towarzystwo Pedagogów Specjalnych;
- 39) Fundację Rzecznik Praw Rodziców;
- 40) Fundację „Rodzice Szkole”;
- 41) Stowarzyszenie Rodziców na Rzecz Pomocy Szkołom;
- 42) Stowarzyszenie Rzecznik Praw Rodziców;
- 43) Towarzystwo Rozwijania Inicjatyw Oświatowych.

Projektowane rozporządzenie zostało również przekazane Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Uwagi do projektu zgłosiły następujące podmioty:

- 1) Rzecznik Praw Dziecka;
- 2) Rzecznik Praw Obywatelskich;
- 3) Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ Solidarność;
- 4) Związek Nauczycielstwa Polskiego;
- 5) Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”;
- 6) Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych;
- 7) Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci;
- 8) dr hab. n. med. Barbara Remberk, Konsultant Krajowy w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży;
- 9) Zarząd Sekcji Naukowej Psychiatrii Dzieci i Młodzieży Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego;
- 10) Dr n. med. Lidia Popek, Konsultant Wojewódzki w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży województwa mazowieckiego;
- 11) Ireneusz Jelonek, konsultant wojewódzki ds. psychiatrii dzieci i młodzieży dla województwa śląskiego;
- 12) Fundacja Mierz Wyżej;
- 13) Fundacja 1 Czerwca;
- 14) Centrum Badań Nad Niepełnosprawnością;
- 15) Porozumienie AUTYZM-POLSKA;
- 16) Helsińska Fundacja Praw Człowieka;
- 17) Ichtiozis - Fundacja Osób Chorych na Rybią Łuskę;
- 18) Zespół Społecznych Integracyjnych Szkół Amigo;
- 19) Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Zespołem Aspergera i Ich Rodzin „jestem ZA”;
- 20) Fundacja Promyk Słońca;
- 21) Zarząd Główny Polskiego Związku Niewidomych;
- 22) Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS;
- 23) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
- 24) Pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 3 w Lublinie;
- 25) Rada Szkół Katolickich;
- 26) Agnieszka Łuczak;
- 27) Agnieszka Domańska;
- 28) Piotr Domański;
- 29) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy pn. „Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych” w Krakowie;
- 30) Rodzice, nauczyciele – 68 osób.

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego nie zgłosiła uwag do projektu.

Uwagi zgłaszane do projektu rozporządzenia dotyczyły przede wszystkim rezygnacji z przepisów wskazujących, że indywidualne obowiązkowe roczne przygotowanie

przedszkolne dzieci i indywidualne nauczanie dzieci i młodzieży organizowane będzie tylko w domu dziecka lub ucznia. Wskazywano, że rezygnacja z organizowania indywidualnego nauczania w przedszkolu lub szkole może spowodować izolację dzieci i młodzieży przewlekle chorych, z niepełnosprawnościami, szczególnie z autyzmem, w tym zespołem Aspergera, a co za tym idzie istnieje ryzyko spotęgowania zjawiska wykluczenia społecznego tej grupy osób. W opinii zgłaszających uwagi przepisy powinny uwzględniać możliwość częściowego uczestnictwa w życiu szkoły, a więc i w lekcjach prowadzonych z grupą rówieśniczą przez dzieci, którym stan zdrowia znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły. Wskazywano także, że indywidualne nauczanie na terenie szkoły bywa nadużywane i organizowane dla uczniów wykazujących trudności w funkcjonowaniu w przedszkolu i szkole, a także uczniów mających trudności w nauce oraz uczniów niepełnosprawnych. Uwagi w ww. zakresie zostały zgłoszone przez: Rzecznika Praw Dziecka, Rzecznika Praw Obywatelskich, Krajową Sekcję Oświaty i Wychowania NSZZ Solidarność, Związek Nauczycielstwa Polskiego, Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”, Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci, dr hab. n. med. Barbarę Remberk, Konsultanta Krajowego w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży, Zarząd Sekcji Naukowej Psychiatrii Dzieci i Młodzieży Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, dr n. med. Lidię Poppek, Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży województwa mazowieckiego, Ireneusza Jelonka, Konsultanta wojewódzkiego ds. psychiatrii dzieci i młodzieży dla województwa śląskiego, Fundację Mierz Wyżej, Fundację 1 Czerwca, Centrum Badań Nad Niepełnosprawnością, Porozumienie AUTYZM-POLSKA, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Ichtiozis - Fundacja Osób Chorych na Rybią Łuskę, Zespół Społecznych Integracyjnych Szkół Amigo, Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Zespołem Aspergera i Ich Rodzin „jestem ZA”, Agnieszkę Łuczak, Fundację Promyk Słońca, Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty, Zespół do spraw Aktywnej Polityki Wobec Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży przy Rzeczniku Praw Dziecka. Ponadto, Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy pn. „Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych” w Krakowie oraz pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 3 w Lublinie wskazali, że o tym gdzie konkretne, chore dziecko może realizować indywidualne nauczanie lub indywidualny roczny obowiązek przygotowania przedszkolnego powinni decydować specjaliści z zespołów orzekających, we współpracy z rodzicami - a nie przepis prawa.

Uwagi w tym zakresie zostały częściowo uwzględnione przez:

- 1) wskazanie w § 10 projektowanego rozporządzenia, że w celu zapewnienia pełnego osobowego rozwoju dziecka lub ucznia, integracji ze środowiskiem przedszkolnym lub szkolnym oraz ułatwienia powrotu dziecka lub ucznia do przedszkola lub szkoły, nauczyciele prowadzący odpowiednio zajęcia indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania obserwują funkcjonowanie dziecka lub ucznia w zakresie możliwości uczestniczenia dziecka lub ucznia w życiu przedszkola lub szkoły. Natomiast, dyrektor uwzględniając aktualny stan zdrowia dziecka lub ucznia oraz wnioski z ww. obserwacji, podejmuje działania umożliwiające kontakt dziecka lub ucznia z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym. Ponadto, w przypadku dzieci i młodzieży objętym indywidualnym przygotowaniem przedszkolnym lub indywidualnym nauczaniem, których stan zdrowia znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub szkoły, dyrektor będzie organizował różne formy uczestniczenia dziecka lub ucznia w życiu przedszkola lub szkoły, m.in. udział w zajęciach rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, uroczystościach i imprezach przedszkolnych lub szkolnych oraz wybranych zajęciach wychowania przedszkolnego lub zajęciach edukacyjnych;
- 2) w § 11 projektu dodano również możliwość czasowego zawieszenia organizacji odpowiednio indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania na okres wskazany w zaświadczeniu lekarskim, na wniosek rodziców;
- 3) dodanie w przepisach rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych,

niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym regulacji umożliwiających, w zależności od indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych określonych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego lub wynikających z wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wskazanie w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym zalecenia realizacji niektórych obowiązkowych zajęć edukacyjnych indywidualnie z dzieckiem lub uczniem lub w grupie liczącej do 5 dzieci lub uczniów.

- 4) dodanie w przepisach rozporządzenia w sprawie zasad organizowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach nowej formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej tj. zindywidualizowanej ścieżki realizacji obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i zindywidualizowanej ścieżki kształcenia. Tą formą pomocy będą obejmowani uczniowie, którzy mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły, ale ze względu na trudności w funkcjonowaniu uwarunkowane stanem zdrowia, nie mogą realizować wszystkich zajęć wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych z oddziałem i wymagają dostosowania organizacji i procesu nauczania do ich specjalnych potrzeb edukacyjnych. Zindywidualizowana ścieżka będzie obejmowała zajęcia wychowania przedszkolnego lub zajęcia edukacyjne realizowane z oddziałem oraz indywidualnie z uczniem w ramach odpowiednio zajęć wychowania przedszkolnego albo wybranego przedmiotu lub wybranych przedmiotów. Objęcie ucznia indywidualną ścieżką będzie wymagało opinii publicznej poradni, z której wynika potrzeba objęcia ucznia pomocą w tej formie.

Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych zaproponowała, że wydawanie orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania powinno być skorelowane z rokiem szkolnym. Zaproponowano także, aby w przepisach jednoznacznie wskazać czy przepisy rozporządzenia dotyczą niepublicznych innych form wychowania przedszkolnego.

Uwagi nie zostały uwzględnione.

Kwestie związane z wydawaniem orzeczeń o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego oraz orzeczeń o potrzebie indywidualnego nauczania nie są przedmiotem regulacji projektowanego rozporządzenia.

Należy jednak wskazać, że wydawanie orzeczeń nie może zostać skorelowane z rokiem szkolnym, bowiem orzeczenia dotyczą uczniów chorych, którym stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczenie do szkoły w określonym czasie, tj. do chwili, aż stan zdrowia ucznia poprawi się i będzie mógł uczęszczać do przedszkola lub szkoły. Uczeń może zachorować w każdym czasie i dlatego orzeczenia te wydaje się w ciągu całego roku szkolnego. Ponadto, niepubliczne inne formy wychowania przedszkolnego, zgodnie z art. 177 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949) obowiązane są do organizowania indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego, jednak nie zostały zobowiązane do organizowania tego nauczania zgodnie z przepisami projektowanego rozporządzenia.

Zgłoszono także wątpliwość dotyczącą zmniejszania liczby godzin indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania, czy nie spowoduje to, dziecko lub uczeń nie poradzą sobie z nauką w szkole.

Uwaga ta nie ma uzasadnienia. Do kompetencji dyrektora oraz nauczycieli realizujących zajęcia indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego oraz indywidualnego nauczania należy określenie sposobu realizacji treści programowych, tak aby realizować cele kształcenia, przy uwzględnieniu aktualnego stanu zdrowia dziecka lub ucznia. Należy zauważyć, że możliwość zmniejszenia liczby godzin wynika ze stanu zdrowia ucznia, jeśli stan zdrowia uleganie poprawie uczeń będzie realizował pełny wymiar godzin

indywidualnego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania. Ponadto dyrektor szkoły może ustalić tygodniowy wymiar godzin zajęć indywidualnego nauczania wyższy niż maksymalny wymiar. W przypadkach uzasadnionych stanem zdrowia dziecka dyrektor może ustalić, na wniosek rodziców, tygodniowy wymiar godzin zajęć indywidualnego przygotowania przedszkolnego niższy niż minimalny wymiar określony w przepisach. W przypadku obniżenia wymiaru godzin zajęć indywidualnego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania należy uwzględnić konieczność realizacji podstawy programowej przez dziecko lub ucznia.

Krajowa Rada zgłosiła także wątpliwości dotyczące zachowania ważności orzeczeń wydanych przed 1 września 2017 r.

Uwaga została częściowo uwzględniona przez wskazanie w przepisach przejściowych, że zajęcia indywidualnego przygotowania przedszkolnego oraz zajęcia indywidualnego nauczania dla dzieci lub uczniów, którego stan zdrowia znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub szkoły, posiadających orzeczenia wydane przed dniem 1 września 2017 r., mogą być organizowane odpowiednio w przedszkolu lub szkole, jeżeli:

1) w orzeczeniu wskazano możliwość realizacji indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania w pomieszczeniu odpowiednio w przedszkolu lub szkole,

2) odpowiednio przedszkole lub szkoła dysponuje pomieszczeniem, w którym mogą odbywać się zajęcia dla tego dziecka lub ucznia

– do końca okresu na jaki zostało wydane to orzeczenie, z uwzględnieniem art. 312 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60 i 949), nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego 2017/2018. Zamiana w tym zakresie wynika z konieczności uspołnienia organizacji indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania z przepisami regulującymi wydawanie przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych orzeczeń w tej sprawie.

Stowarzyszenie Nie-Grzeczne Dzieci wskazało, że proponowane rozwiązania nie uwzględniają realizacji zajęć praktycznej nauki zawodu uczniów szkół branżowych i techników.

Uwaga została uwzględniona.

W § 7 ust. 3 projektu wskazano, że dyrektor szkoły będzie określał sposób realizacji zajęć prowadzonych w ramach praktycznej nauki zawodu.

Fundacja Promyk Słońca zaproponowała rezygnację ze wskazania § 4 ust. 4, że zajęcia indywidualnego nauczania realizowane są w bezpośrednim kontakcie, bowiem mogłoby ono być realizowane z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych wykorzystywanych w modelu kształcenia na odległość.

Uwaga nie została uwzględniona.

Dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii odpowiednio rodziców dziecka lub ucznia albo pełnoletniego ucznia ustala w – w uzgodnieniu z organem prowadzącym szkołę – zakres, miejsce i czas prowadzenia zajęć indywidualnego nauczania. Zapewnienie uczniowi możliwości realizacji obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki należy do obowiązków dyrektora szkoły. Jeśli zatem uczeń posiada orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania, dyrektor szkoły jest odpowiedzialny za zorganizowanie tego nauczania. Przepisy nie uniemożliwiają organizowania indywidualnego nauczania z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych. Zadaniem dyrektora szkoły, który jest kierownikiem zakładu pracy, jest m.in. przydzielanie nauczycielom zadań oraz określenie sposobu ich realizacji, z uwzględnieniem czasu pracy nauczyciela. Zatem, do kompetencji dyrektora szkoły należy szczegółowe określenie formy realizacji indywidualnego nauczania, zgodnie z przepisami prawa.

Zarząd Główny Polskiego Związku Niewidomych wskazał, że tygodniowy wymiar godzin zajęć indywidualnego nauczania realizowanych z uczniem ujęty w rozporządzeniu jest za mały, by zrealizować z nim treści obowiązkowych zajęć edukacyjnych, wynikających z ramowych planów nauczania danego typu i rodzaju szkoły.

Uwaga bezzasadna.

Do kompetencji dyrektora oraz nauczycieli realizujących zajęcia indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego indywidualnego nauczania należy określenie sposobu realizacji treści programowych, tak aby realizować cele kształcenia, przy uwzględnieniu aktualnego stanu zdrowia dziecka lub ucznia. Przepisy § 8 ust. 3 projektu umożliwiają zwiększenie tygodniowego wymiaru godzin zajęć indywidualnego nauczania, za zgodą organu prowadzącego szkołę.

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty zgłosiło uwagę do § 3 ust. 2 projektu, dotyczącą konieczności uwzględnienia opinii rodziców dziecka przy ustalaniu przez dyrektora zakresu, miejsca i czasu prowadzenia zajęć odpowiednio indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania.

Uwaga została uwzględniana.

Wskazano, że dyrektor, po zasięgnięciu opinii odpowiednio rodziców dziecka lub ucznia albo pełnoletniego ucznia, ustalają – w uzgodnieniu z organem prowadzącym - zakres, miejsce i czas prowadzenia zajęć odpowiednio indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania.

Rada Szkół Katolickich zaproponowała uzupełnienie § 3 ust. 2 dotyczącym ustalenia zakresu, miejsca i czasu prowadzenia zajęć odpowiednio indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania o organ dotujący publiczne przedszkole lub szkołę prowadzoną przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną.

Uwaga nie została uwzględniona, bowiem wymaga zmian w ustawie – Prawo oświatowe. Zgodnie z art. 127 ust. 17 ww. ustawy, indywidualne nauczanie organizuje dyrektor w porozumieniu z organem prowadzącym.

Państwo Agnieszka Domańska i Piotr Domański zwrócili uwagę na konieczność zagwarantowania nauczycielom i pedagogom specjalnym właściwych warunków pracy, czasu pracy, pomocy dydaktycznych, dodatków za pracę z chorym uczniem. Uwaga bezzasadna, bowiem projekt rozporządzenia nie reguluje kwestii zatrudniania i wynagradzania nauczycieli.

2. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym

Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Powyższa opinia została wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 543, z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej.

W związku z tym projekt rozporządzenia nie wymagał zasięgnięcia opinii, konsultacji, uzgodnienia z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej.

3. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa wraz ze wskazaniem kolejności dokonania zgłoszeń albo informację o ich braku

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami na projektem rozporządzenia w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).